

TERÀPIA PSICOANALÍTICA!

Professora: Mercè Mitjavila

PART I: ASPECTES HISTORICS I PRESUPOSTOS GENERALS

TEMA 1. HISTORIA I EVOLUCIO.

- . Els orígens històrics de la Teràpia Psicoanalítica.
- . Freud: dades biogràfiques, context històric i cultural.
- . Evolució de la teoria i de la tècnica: de la teoria del trauma a la fantasia.

TEMA 2. PRESUPOSTOS EPISTEMOLÒGICS, TEÒRICS I TÈCNICS.

- . Psicoanàlisi i Ciència.
- . La relació subjecte-objecte en l'epistemologia psicoanalítica. L'observació participant.
- . La Psicoanàlisi: actitud de recerca i actitud terapèutica.
- . Psicoanàlisi i Psicoteràpia analítica: diferències d'objectiu i de tècnica.
- . Posicionament dintre d'aquesta assignatura: el model klenià. Altres models.

TEMA 3. L'INCONSCIENT.

- . El concepte pre-freudià d'Inconscient.
- . Característiques de l'Inconscient freudià: principis i lleis de funcionament.
- . Altres models psicoanalítics d'Inconscient.
- . Altres conceptes no psicoanalítics d'Inconscient: models funcionals, l'intel·lectual (Piaget), el neurocibernètic (Bassin).

TEMA 4. MANIFESTACIONS DE L'INCONSCIENT.

- . L'Inconscient com a hipòtesi.
- . L'observació de l'Inconscient a través d'alguns dels seus derivats: el somni, el símptoma, el deliri i la relació terapèutica. La comprensió del seu significat segons el model psicoanalític.

PART II: LA TÈCNICA

TEMA 5. LA TÈCNICA: DEFINICIO DEL CONCEPTE.

- . Vinculacions entre la teoria i la tècnica.
- . Els inicis i l'evolució de la tècnica.
- . Diferències entre psicoteràpia i psicoanàlisi en relació a la tècnica.

TEMA 6. LA RELACIO TERAPEUTICA.

- . Característiques de la relació terapèutica dintre del model psicoanalític. El concepte d'actitud de neutralitat.
- . Diferències entre neutralitat, directivitat i recolzament.

- TEMA 7. LA DEMANDA TERAPEUTICA.**
- . L'anàlisi de la demanda del pacient: la forma de la demanda com a expressió del conflicte, actituds del pacient front al conflicte.
  - . Expectatives neuròtiques i expectatives realistes. El maneig terapèutic de la situació.
  - . Les condicions per a una bona demanda.
- TEMA 8. EL CONTEXT TERAPEUTIC.**
- . Elements que el constitueixen: espai, temps, divà, acord econòmic i joguines en el cas dels nens.
  - . Funció i justificació tècnica del context.
  - . Conflictes que mobilitza en el pacient. Les transgressions com a expressió de conflicte, la comprensió psicoanalítica i el maneig tècnic.
- TEMA 9. L'ASSOCIACIO LLIURE.**
- . Definició. L'Associacionisme lliure i el determinisme inconscient. L'Associació lliure i el procés primari.
  - . L'origen històric: de la hipnosi a l'Associació lliure.
  - . El discurs associatiu en contraposició al discurs lògic.
  - . Les dificultats del pacient front a l'Associació.
- TEMA 10. L'ATENCIO FLOTANT.**
- . Definició. La forma d'escoltar i de recordar de l'analista.
  - . Diferents aspectes del procés mental del terapeuta. L'articulació entre les dades clíniques i la teoria.
- TEMA 11. LA TRANSFERENCIA.**
- . Definició i diferents aportacions al concepte de Transferència.
  - . El descobriment de la Transferència. La relació terapèutica com a marc on es reviu els conflictes: l'actualització del conflicte passat.
  - . Les modalitats de la Transferència.
  - . Abordatge tècnic de la Transferència en funció de l'objectiu terapèutic.
- TEMA 12. LA CONTRATRANSFERENCIA.**
- . Definició i diferents aportacions al concepte de Contratrtransferència: com a actuació errònia del terapeuta i com element de comprensió del pacient.
  - . Modalitats de conductes contratrtransferencials.
  - . El control i la utilització dintre del procés terapèutic.

- TEMA 13. LA RESISTÈNCIA.**
- . Definició del concepte.
  - . El descobriment de la Resistència.
  - . Tipus de Resistència i les modalitats d'expressió dintre de la situació terapèutica.
  - . Maneig tècnic de la Resistència.
- TEMA 14. L'ALIANÇA TERAPEUTICA.**
- . Definició del concepte, diverses formulacions i bases explicatives.
  - . Modalitats de manifestació de l'Aliança Terapèutica.
  - . La funció de l'Aliança Terapèutica.
- TEMA 15. LA INTERPRETACIÓ.**
- . Definició del concepte.
  - . Les diverses modalitats d'intervenció del terapeuta.
  - . Tipus d'interpretació.
  - . Les lleis de la Interpretació i altres condicions tècniques.
  - . Objectiu i efectes de la Interpretació.
  - . Les reaccions del pacient front a la Interpretació.
- TEMA 16. L'ACABAMENT DEL PROCÉS TERAPEUTIC.**
- . El significat de la separació des del punt de vista psicoanalític.
  - . Plantejament i conducció tècnica del final.
  - . Les reaccions del pacient front al final del procés: conflicte i elaboració.
  - . Les condicions d'un bon final terapèutic.
- TEMA 17. OBJECTIU TERAPEUTIC I CRITERIS DE CURACIÓ**
- . Criteris clínics i criteris psicoanalítics.
  - . Diferència entre Psicoanàlisi i Psicoteràpia quant als seus objectius.
- TEMA 18. INDICACIONS I CONTRAINDICACIONS**
- . Les indicacions i contraindicacions en funció de criteris psicopatològics.
  - . Les indicacions en funció de les característiques personals del pacient i de la seva demanda.
  - . Indicacions i contraindicacions segons la modalitat terapèutica: Psicoanàlisi o Psicoteràpia.

PARTE III. APLICACIONES DE LA TERAPIA PSICOANALITICA

TEMA 19. LA TERAPIA PSICOANALITICA: APLICACION A LA INFANCIA

- . Les aportacions teòriques d'Anna Freud i de Melanie Klein i les conseqüències en la tècnica.
- . Reconsideració dels conceptes tècnics del programa en aplicació a la Psicoanàlisi i a la Psicoteràpia infantil.
- . El rol dels pares en el procés terapèutic: La demanda expressada pels pares. La relació entre els pares i el terapeuta.

TEMA 20. ALTRES APLICACIONES

- . La teràpia psicoanalítica aplicada a la parella, família, grups e institucions.
- . La psicoteràpia breu de base psicoanalítica.

PART IV. LA FORMACIO I L'EXERCICI PROFESSIONAL

TEMA 21. LA FORMACIO

- . Diferents nivells formatius: Univesitat i opcions de postgrau.
- . Els criteris de la International Psychoanalytical Association per a la formació psicoanalítica. Altres criteris.

TEMA 22. L'EXERCICI PROFESSIONAL

- . Col·legi professional i les seves funcions.
- . L'Estatut professional i el Codi deontològic.

TEMA 23. EL MODEL TERAPEUTIC PSICOANALITIC EN EL NOSTRE ENTORN

- . L'aplicació en la pràctica privada i en Institucions públiques i privades.
- . La incidència de model psicoanalític en l'assistència pública en salut mental, en el nostre entorn social.

"... el que és el terapeuta, és molt més important que el que diu." S. Nacht.

BIBLIOGRAFIA

MANUALS DE TECNICA PSICOANALITICA

- Coderch, J. (1987). Teoría y técnica de la psicoterapia psicoanalítica. Barcelona: Herder.
- Etchegoyen, H. (1986). Los fundamentos de la técnica psicoanalítica. Buenos Aires: Amorrortu.
- Greenson, R. (1979). Técnica y práctica del psicoanálisis. México: Siglo XXI. (orig. 1967).
- Sandler, J., Dare, Ch. and Holder, A. (1986). El paciente y el psicoanalista. Barcelona: Paidós. (orig. 1973).
- Thomä, H. y Kächele, H. (1989). Teoría y práctica del Psicoanálisis. Barcelona: Herder. (orig. 1985).

MANUALS DE TECNICA PSICOANALITICA APLICADA A LA INFANCIA

- Aberastury, A. (1978). Teoría y Técnica del Psicoanálisis de niños. Buenos Aires: Paidós.
- Sandler, J., Kennedy, H. y Tyson, R. (1983). Conversaciones con Anna Freud. La Técnica en psicoanálisis de niños. Buenos Aires: Gedisa. (orig. 1980).
- Torras, E. (1991). Entrevista y diagnóstico, en psiquiatría y psicología infantil psicoanalítica. Barcelona: Paidós.

TEXTES DE FREUD SOBRE TECNICA

- Freud, S. (1912). Consejos al médico en el tratamiento psicoanalítico. Obras Completas. vol. V. Madrid: Biblioteca Nueva.
- (1912) La dinámica de la transferencia. O.C. vol. V.
- (1913) La iniciación del tratamiento. O.C. vol. V.
- (1915-17) Lecciones introductorias al Psicoanálisis. O.C. vol. VI.
- (1938-40) Compendio de psicoanálisis. O.C. vol. IX.

TEXTES DE TEORIA PSICOANALITICA

- Poch, J. (1989). Psicología Dinámica. Barcelona: Herder.
- Tizón, J. (1982). Apuntes para una psicología basada en la relación. Barcelona: Hora.

TEXTES BIOGRAFICS

Gay, P. (1989). Freud. Una vida de nuestro tiempo. Barcelona: Paidós. (orig. 1988).

Jones, E. (1979). Vida y obra de Sigmund Freud. Buenos Aires: Hormé-Paidós.

TEXTES DE CONSULTA

Dierkens, J. (1972). Freud. Antología sistemática. Barcelona: Oikos-Tau.

Laplanche, J. et Pontalis, J.B. (1979). Diccionario de psicoanálisis. Barcelona: Editorial Labor. (orig. 1968)

O B J E C T I U

Aproximació al model psicoanalític pel que fa a la comprensió del pacient, de la patologia i de la relació i objectius terapèutics.

D I D A C T I C A

Cadescún dels temes del programa serà il·lustrat amb material clínic que faciliti la comprensió del concepte i estimuli els qüestionaments i la discussió.

A V A L U A C I O

L'avaluació consistirà en dos exàmens parcials i un final. Els exàmens inclouran una part teòrica, consistent amb preguntes sobre els conceptes del programa i una part pràctica consistent amb preguntes sobre un material clínic.